

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/183/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812201096
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8812201096.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcov 1/ M. Y., nar. XX. X. XXXX, 2/ B. Y. st., nar. XX. X. XXXX, 3/ B. Y. ml., nar. XX. X. XXXX, všetci bytom A. O., E. XXX/XX, všetci právne zastúpení JUDr. Michalom Kováčom, advokátom, Sládkovičova 9, Žilina, proti žalovaným 1/ V. I., nar. XX. X. XXXX, bytom A. O., B. XXX/X, právne zastúpenému JUDr. Dušanom Kmecom, advokátom, M. R. Štefánika 2465, Vranov nad Topľou, 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00 151 700, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaných v 1/ a 2/ rade proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 21. 2. 2014 č. k. 5C 38/2012-159 takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania.

II. Žalovaní v 1. - 2. rade s ú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom v 1. až 3. rade náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100% na účet ich právneho zástupcu JUDr. Michala Kováča, advokáta.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaných v 1/ a 2/ rade k povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňi v 1/ rade sumu 15.000 Eur, žalobcovi v 2/ rade sumu 15.000 Eur a žalobcovi v 3/ rade sumu 5.000 Eur, to všetko do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti súd prvého stupňa žalobu zamietol a zaviazal žalovaných v 1/ a 2/ rade k povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom v 1/ až 3/ rade náhradu trov konania v rozsahu 100%, ktorú budú povinní zaplatiť advokátovi žalobcov. O výške náhrady trov každého zo žalobcov bude rozhodnuté samostatným uznesením do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Žalobcovia sa žalobou domáhajú náhrady škody a ochrany osobnosti, pričom uplatnené nároky odôvodnili tragickou udalosťou - úmrtím syna žalobcov v 1/ a 2/ rade a brata žalobcu v 3/ rade v dôsledku dopravnej nehody, ku ktorej došlo dňa 21. 1. 2010. Túto dopravnú nehodu zavinil žalovaný v 1/ rade, ktorý bol vodičom vozidla a bol aj trestným rozkazom Okresného súdu Vranov nad Topľou právoplatne uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona.

Z vykonaného dokazovania prvostupňový súd mal preukázaný mimoriadne silný citový vzťah žalobcov v 1/ a 2/ rade aj žalobcu v 3/ rade k nebohému O. Y., ako aj vplyv tragickej udalosti na ich životy. Bolo preukázané, že žalobkyňa v 1/ rade navštevuje psychiatricku a žalobca v 3/ rade je v odbornej starostlivosti psychológa, čo bolo bližšie popísané v rozsudku už vyššie.

Prvostupňový súd ďalej svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že súkromný život je široký pojem, ktorý nemožno definovať vyčerpávajúcim spôsobom. Také údaje, ako pohlavie, meno alebo sexuálna orientácia sú významnými prvkami osobnej sféry chránené čl. 8 Dohovoru.

Prvostupňový súd ďalej svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že za zásah do súkromia časť súdnej praxe považuje aj privodenie smrti niektorej z blízkych osôb (§ 116 OZ). Spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny. Primeraným zadosťučinením je v tomto prípade aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Prvostupňový súd ďalej poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co 201/2005 zo dňa 13. 10. 2005, rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 17. 2. 2011 sp. zn. 5Cdo 265/2009, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 228/2012 zo dňa 26. 9. 2013 a uzavrel, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný v 1/ rade, ako vodič vozidla, ktorým bola spôsobená škoda, je súčasne prevádzateľom vozidla, ktorým bola spôsobená škoda.

Vo vzťahu k pasívnej legitímácii žalovaného v 2/ rade prvostupňový súd poukázal na to, že v danej veci bol preukázaný poisťný vzťah zmluvou o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (č. l. 120) uzavretou dňa 8. 10. 2007, podľa ktorej je daná pasívna legitímácia žalovanej v 2/ rade. Vo vzťahu k uvedenému poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 24. 10. 2010 vo veci C-22/2012 (C. I. proti P. O. a spol.).

Nakoľko rozsudok Súdneho dvora C-22/2012 zo dňa 24. 10. 2010, ktorej predmetom bol návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa čl. 267 ZFEÚ podaný rozhodnutím Krajského súdu v Prešove z 8. novembra 2011 vyriešil otázku (ne)súladu vnútroštátnej normy s právom únie a podal výklad komunitárneho práva - smerníc uvedených vo výroku rozsudku tak, že sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej, súd v súlade s imperatívom neaplikácie vnútroštátnej právnej normy odporujúcej právu ES neaplikoval ust. § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. upravujúceho rozsah zodpovednosti, práve pre jeho rozpor s komunitárnym právom a posúdil vecnú pasívnu legitímáciu žalovanej v 2/ rade tak, že ju zaviazal solidárne na plnenie.

Pri určení celkovej výšky priznaného plnenia súd prvého stupňa skonštatoval, že je nepochybné, že žiadne finančné plnenie nedokáže zmierniť trápenie a žiaľ osôb dotknutých smrťou im blízkeho človeka. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4Cdo 168/2009 a stotožnil sa s odlišným stanoviskom sudcu JUDr. P.T. pripojeným k tomuto uzneseniu s tým, že žalobcovia v 1/ a 2/ rade sú rodičmi zomrelého a súčet priznaných súm 30.000 Eur zodpovedá zásade primeranosti berúc do úvahy druhý najbližší rodinný vzťah (po manželskom vzťahu). Žalobcovi v 3/ rade (brat zomrelého) súd priznal náhradu v rozsahu 1/3 náhrady priznanej každému z rodičov. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove 11Co 30/2012, Krajského súdu v Trnave 11Co 90/2010, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co 127/2010 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave 6Co 111/2011. K námietke premičania vznesenej žalovaným v 2/ rade prvostupňový súd uviedol, že túto námietku vyhodnotil ako nedôvodnú, nakoľko právo na náhradu nemajetkovej ujmy sa premičuje vo všeobecnej trojročnej premičacej dobe. K úmrtiu O. Y. došlo dňa 21.1.2010 a žaloba bola doručená súdu dňa 24.1.2012 - teda pred uplynutím premičacej doby.

O trovách konania prvostupňový súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaní v 1/ a 2/ rade. Žalovaný v 1/ rade namietal nepreskúmateľnosť rozsudku v časti určenia výšky náhrady. Poukázal na to, že žalobca v 3/ rade je pacientom u PhDr. Z. od 3. 10. 2013, čo je viac, ako 2 roky a 8 mesiacov od dopravnej nehody. Ďalej poukázal na výpoveď svedkyne MUDr. Z.. Ďalej poukázal na to, že nebohý O. Y. sa chcel odviezť z vlastnej iniciatívy domov so žalovaným v 1/ rade a bol si plne vedomý možného rizika. Nebohý nerešpektoval žiadosti svojich kamarátov, ktorí ho presviedčali, aby odišiel domov s nimi a tiež odmietal a trval na jazde so žalovaným v 1/ rade. Podľa názoru odvolateľa pri rozhodovaní vo veci náhrady nemajetkovej ujmy bolo povinnosťou prvostupňového súdu prihliadať na všetky ním uvádzané skutočnosti, a to aj na jeho psychický stav, pretože ak by nebohý na odvolateľa nenalieval, nebol by odvolateľ do vozidla sadal a nejazdil s nebohým podľa jeho žiadosti. Ak by odvolateľ tieto žiadosti neakceptoval, k tragickej udalosti by nedošlo. Zároveň poukázal na to, že súd prvého stupňa neaplikoval

v súvislosti s priznanou náhradou trov konania ust. § 150 ods. 1 O.s.p. a navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na nové konanie, alternatívne aby rozsudok zmenil a znížil náhradu nemajetkovej ujmy a o trovách konania rozhodol tak, že ich náhradu účastníkom nepriznáva.

Žalovaný v 2/ rade navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch zmenil a žalobný návrh zamietol a priznal žalovanému v 2/ rade vzniknuté trovy konania. Odvolateľ zastáva názor, že prvostupňový súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym zisteniam a vec nesprávne právne posúdil, čím je daný odvolací dôvod podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p. Odvolateľ namieta, že predmetný nárok nespadá do rozsahu poistenia vymedzeného úpravou predmetného poistenia zákonom č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ďalej uviedol, že nepopierateľným je fakt, že podľa ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému a poškodený je oprávnený uplatniť si svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi, je povinný nárok preukázať. Z doslovného znenia tohto zákonného ustanovenia, ale aj z jeho logického a gramatického výkladu vyplýva možnosť uplatnenia nároku na náhradu škody taxatívne vymedzenej ust. § 4 citovaného zákona, avšak nevyplýva z neho, že mal zahŕňať, či zahŕňa aj nárok na nemajetkovú ujmu, resp. náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 OZ.

Nárok na náhradu nemateriálnej ujmy podľa § 13 OZ nemožno stotožňovať a zamieňať s nárokom na náhradu škody podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka. V prípade nároku žalobcov sa jedná o nárok na náhradu škody, ktorý by bol krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Skutočnosť, že chráneným predmetom za poškodenie, ktorého má poisťovateľ plniť za poisteného poškodenému, nie je teda zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Odvolateľ poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 168/2009, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co 39/2012 a 15Co 171/2012. Odvolateľ ďalej poukázal na rozhodnutie vo veci C-22/12 z 24.10.2013 cit.: „Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS, článok 1 ods. 1 a 2 smernice Rady 84/5/EHS a článok 1 prvý odsek smernice Rady 90/232/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy (pozn. odvolateľa neznamena to, aby aj pokrývalo) spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“. Jedná sa o smernice Rady, ktoré nie sú všeobecne záväznými právnymi predpismi a ich záväznosť je daná judikatúrou ESD výlučne v rozsahu nepriamej záväznosti (ako interpretačný rámec, ktorý však nesmie byť contra legem vnútroštátnemu právu) a priamej záväznosti (zaväzujúc však výlučne členský štát EÚ na ich transponovanie do právneho poriadku). Povinnosť vnútroštátneho súdu odvolávať sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je obmedzená všeobecnými zásadami práva a nemôže slúžiť ako základ na výklad contra legem vnútroštátneho práva (rozsudky C-378/07 Angelidaki, C-397/01 Pfeiffer, C-282/10 Maribel Dominguez, C-268/06 Impact). Pre prípad, že výsledok stanovený smernicou by nemohol byť dosiahnutý na základe výkladu, právo Spoločenstva ukladá členským štátom povinnosť nahradiť škodu, ktorú spôsobili jednotlivcom z dôvodu neprebratia smernice (C-6/90 a 9/90 Frankovich).

Tak ako odporca v druhom rade uviedol s poukazom na vyššie uvedené rozhodnutia, je jednoznačné, že vnútroštátna právna úprava, ktorá je pre súd pri rozhodovaní vo veci záväzná, jednoznačne určuje, aké nároky sú z povinného zmluvného poistenia kryté (§ 4 zákona). Aj z výkladu zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ako celku je zrejmé, že nemajetková ujma pozostalých, nie je uvedeným poistením krytá, z dôvodu, že vnútroštátne právo v rámci náhrady škody nepriznáva takýto nárok. Na základe uvedeného zastávame názor, že ani eurokonformným výkladom nie je možné dospieť k záveru, že nemajetková ujma v zmysle ustanovenia §11 a §13 Občianskeho zákonníka je krytá z povinného zmluvného poistenia, nakoľko zásada konformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva contra legem, ktorý by v tomto prípade znamenal pripísanie náhrady škody poisťovateľovi v rozpore s tým, čo stanovuje vnútroštátna právna norma (návrh generálneho advokáta vo veci C22/12 Haasová, bod 109). Má zato, že súd je povinný aplikovať na súdenú vec účinné a záväzné právne predpisy, ktorými členský štát uplatnil, na jednej strane svoje právo voľne stanoviť režim zodpovednosti za škodu (rozsudky C-348/98 Mendes Ferreira a Delgado Correia Ferreira, body 23 a 29, C-537/03 Candolin a i., bod 24) a na strane druhej, vykonal svoju povinnosť zabezpečiť krytie zodpovednostných nárokov povinným

zmluvným poistením. Jediným záväzným právnym predpisom, ktorý ustanovuje rozsah poistného krytia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je zákon č. 381/2001 Z. z., na základe ktorého bolo možné v súdnej veci rozhodovať a preto nie je v právomoci súdu v tejto veci rozhodnúť v rozpore s týmto záväzným právnym predpisom.

Keďže z celého obsahu zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, vyplýva, že predmetné povinné zmluvné poistenie kryje nároky explicitne uvedené v ustanovení § 4 cit. zák. z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie však iné prípadné nároky vzniknuté z iného titulu a v ustanovení § 2 predmetného zákona navyše uvádza, že „poškodeným je ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody“ - teda nie ten, komu bolo zasiahnuté do osobnostných práv a má prípadne nárok na náhradu nemajetkovej ujmy na mieste, bolo dôvodné návrh voči odporcovi v druhom rade zamietnuť v celom rozsahu.

Odporca v druhom rade namieta aj nesprávnosť postupu prvostupňového súdu, ktorý pri určení výšky nemajetkovej ujmy pre navrhovateľov vychádzal citujeme: „z dostupných kritérií“, za ktoré považuje „judikatúru, z právnej úpravy obdobných nárokov a ekonomickú realitu danú stavom spoločnosti v čase rozhodovania“ a podporne uvádza rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 168/2009, toto ale len v rozsahu odlišného stanoviska jedného zo sudcov senátu - JUDr. Y., ďalej rozsudok KS Prešov sp. zn. 11Co 30/2012 v časti výšky priznanej náhrady. Pričom ale z oboch týchto rozhodnutí zároveň vyplýva aj stanovisko, že nárok voči poisťovateľovi z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nie je v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. poistením krytý. Ďalej tiež uvádza rozhodnutia Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 12C 385/2008 a Okresného súdu Trnava sp. zn. 37C 178/2009, ktoré nie sú známe a vzhľadom na to, že ide o rozhodnutia okresných súdov, nemožno ich bez ďalšieho považovať za judikatúru.

V zmysle ustanovenia § 153 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti. Pričom pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Vychádzajúc z týchto zákonných ustanovení je takto zrejmé, že neobstojí také rozhodnutie konajúceho súdu, ktorý posudzoval a v konečnom dôsledku priznal nárok navrhovateľom v takej výške, aká vyplýva, či je porovnateľná s inými rozhodnutiami súdov a z ekonomickej reality danej stavom spoločnosti. Súd má prihliadať nie len na závažnosť vzniknutej ujmy, ale aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo t.j. má vychádzať zo skutkových zistení a všetkých skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, pričom pre rozhodovanie súdu v konkrétnej veci, sú absolútne irelevantné závery učinené súdmi v iných prejednávaných veciach, za diametrálne odlišných skutkových dôvodov, ktoré viedli iné súdy k posúdeniu dôvodnosti nároku čo do výšky, a nemajú žiadnu relevanciu k veci, ktorá je predmetom tohto konania. Odporca v druhom rade zároveň poukazuje nato, že mu nie je zřejmý ani postup súdu pri posudzovaní nároku navrhovateľov v nadväznosti na ekonomickú realitu danú stavom spoločnosti.

V konaní pred súdom prvého stupňa bolo preukázané, že došlo k dopravnej nehode s tragickým následkom, avšak za okolností, na ktorých mal významný a fatálny podiel samotný nebohý, keď sa zúčastnil oslavy narodenín, pričom sa nevyhýbal konzumácii alkoholu (a to na viacerých miestach) spolu so žalovaným v prvom rade a aj napriek tejto skutočnosti si spolu so žalovaným v prvom rade sadol (a opakovane sadal) do motorového vozidla. V konaní bolo preukázané aj to, že nereagoval ani na naliehanie svedka M. O., ktorý nepožíval alkoholické nápoje, že on sám ho odvezie domov a nereagoval ani na jeho apel, aby si so žalovaným v prvom rade nesadol do motorového vozidla. Z uvedeného je zřejmé, že nielen žalovaný v prvom rade, ale aj nebohý syn a brat žalobcov sa významnou mierou pričínili o zásah do osobnostnej sféry a integrity jeho rodiny a práve túto skutočnosť mal prvostupňový súd vyhodnotiť a zohľadniť vo výške priznanej nemajetkovej ujmy. Vzhľadom k tomu, že prvostupňový súd nárok takto neposúdil v súlade s vyššie uvedeným je jeho rozhodnutie nesprávne a nepreskúmateľné. Žalovaný v druhom rade opätovne zdôrazňuje, skutočnosť že odvolaním napáda predmetné rozhodnutie ako celok, majúc zato že prvostupňový súd pochybil pri priznaní výšky nemajetkovej ujmy ako aj v riešení zásadnej otázky náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do osobnosti podľa ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka., neberúc na zreteľ, že toto je možné vymedziť len vzťahom medzi osobou, do ktorej práv na ochranu osobnosti bolo neoprávnene zasiahnuté a osobou, ktorá neoprávnený zásah

spôsobila a preto práva a povinnosti vyplývajúce z tohto právneho vzťahu sa viažu výlučne na túto osobu. Vzhľadom k tomu, že povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 OZ je subjektívne spätá len s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil a táto osobná povinnosť nemôže prejsť na ďalšiu osobu, v rámci nárokov krytých poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, preto žalovaný v druhom rade žiada, aby odvolací súd jeho odvolaniu vyhovel nárok voči nemu zamietol a priznal trovy konania, ktoré mu v súvislosti s bránením práva vznikli. Rozhodnutie prvostupňového súdu, ktorým zaviazal oboch žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy, t.j. ktorým založil spoločnú pasívnu solidaritu nepovažujeme za správne. Podľa ustanovenia § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka platí, že ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu je ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté alebo, ak to vyplýva z povahy plnenia, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi splniť dlho spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne. Pasívna solidarita, je charakterizovaná viacerými subjektmi na dlžníckej strane a ich povinnosťou splniť dlho tomu istému veriteľovi spoločne a nerozdielne. Solidarita môže byť založená jednak právnym predpisom, pričom v takomto prípade pasívna solidarita je upravená výslovne a vyplýva zo znenia toho ktorého ustanovenia právnej normy, môže byť ďalej založená rozhodnutím súdu, ale aj dohodou účastníkov alebo povahou plnenia. Zo zákona č. 381/2001 Z. z. nevyplýva ani jeden zo spôsobov, ktorý by založil pasívnu solidaritu, pričom ani ustanovenie § 15 nedáva pre tento záver dostatočný podklad. Predmetné ustanovenie síce, umožňuje uplatniť na súde nárok voči škodcovi na náhradu škody, ako aj voči poisťovní, pričom treba zdôrazniť, že ide o dva samostatné nároky poškodeného proti dvom subjektom, ale voči každému z nich z iného právneho dôvodu.

Aj v tomto konaní odporcovia majú postavenie samostatných spoločníkov a aj keď právna úprava má ustanovenie o všeobecnom priamom nároku poškodeného na náhradu škody proti zodpovednostnému poisťovateľovi, tak možnosť uplatniť nárok voči obidvom podľa § 15 cit. zák. neznamena, že ide o solidárnu zodpovednosť, pretože táto nevyplýva z právneho predpisu, ani z ďalších dôvodov upravených v § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

K odvolaniu žalovaných sa vyjadrili žalobcovia, ktorí navrhli odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok vo všetkých jeho výrokoch potvrdil. Zároveň si uplatnili náhradu trov odvolacieho konania.

K odvolaniu žalovaného v 2/ rade sa vyjadril žalovaný v 1/ rade a navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na nové konanie a rozhodnutie, resp. aby napadnutý rozsudok zmenil a znížil náhradu nemajetkovej ujmy a o trovách konania rozhodol tak, že ich náhradu účastníkom nepriznáva.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, podľa zásad upravených v ust. § 212 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 O.s.p. a zistil, že odvolania žalovaných sú neopodstatnené.

Odvolací súd zastáva názor, že je daný právny nárok proti poisťovateľovi z povinného zmluvného poistenia, pretože povinné zmluvné poistenie kryje aj náhradu škody na zdraví.

Náhrada ujmy je ako terminus technicus v súkromnom práve určitá anomália. Princiálne ide o škodu, a to buď majetkovú alebo nemajetkovú.

Škoda zahŕňa nielen zníženie majetku a ušlý zisk, ale aj nemajetkovú škodu (nemajetkovú ujmu). Je preto potrebné vykladať termín škoda v § 4 ods. 2 písm. a) aj ako nemateriálnu škodu na zdraví. Nemali by byť pochybnosti, že strata života najbližšieho príbuzného je spojená s negatívnym dopadom v emočnej, citovej, teda nemajetkovej sfére príbuzných a na ich psychické zdravie. Je plne opodstatnený záver, že v takýchto situáciách vzniká ujma (škoda) aj v psychickej rovine dotknutých osôb.

Odvolací súd rovnako ako prvostupňový súd nemal pochybnosti o utrpení žalobcov v súvislosti so stratou života ich syna a brata, nemal žiadne pochybnosti o existencii ujmy na zdraví, ktorú treba považovať za nemateriálnu škodu na zdraví.

Z hľadiska systematiky Občianskeho zákonníka nie je až tak významné, že náhrada nemajetkovej ujmy za stratu života je upravená v inej časti kódexu Prvá časť druhá hlava ako náhrada škody (šiesta časť

druhá hlava). Povinné poistenie musí kryť akúkoľvek škodu (ujmu) tak materiálnu, ako nemateriálnu. Odvolací súd sa stotožňuje s prvostupňovým súdom v názore, že platná právna úprava obsahuje takúto náhradu vychádzajúc z extenzívneho výkladu pojmu škody, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu na zdraví (§ 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov) s tým, že náhrada nemajetkovej ujmy sa priznáva aj podľa ustanovení o ochrane osobnosti upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Škodou (ujmou) sa podľa európskeho práva rozumie aj nemateriálna škoda. Dôležitý je eurokonformný výklad zákona, aby nebol popretý zmysel a účinok smernice o poistení. Iný výklad je podľa názoru odvolacieho súdu treba hodnotiť ako nadmerne formalistický, v dôsledku ktorého sa neprípustne zasahuje do systematiky inštitútu škody obsiahnutej v Občianskom zákonníku a v osobitných predpisoch.

Za stavu, že právo umožňuje žalobcovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy je dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Právna úprava, ktorá by tomuto odporovala bráni naplneniu cieľa vyššie uvedených smerníc Európskej únie a takáto právna úprava sa nesmie použiť (Simmenthal C-106-77).

Ak Slovenská republika má uregulovanú náhradu nemajetkovej škody (ujmy), potom vo svetle rozsudku Súdneho dvora musí poistné krytie dopadať aj na takúto ujmu.

Odvolací súd ďalej v tejto súvislosti poukazuje na Smernicu Rady 90/232/EHS zo dňa 14. 5. 1990 a je bez pochybností zrejmé, že cieľom spomínanej smernice je zabezpečiť, aby povinné poistenie vozidiel umožňovalo všetkým spolujazdcom, obetiam nehody spôsobenej vozidlom dosiahnuť odškodnenie za ujmu, ktorú utrpeli. Vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel nemôžu obať uvedené ustanovenia o ich potrebný účinok (rozsudok Súdneho dvora C-537/03, body 27 a 28).

Vychádzajúc zo znenia § 4 ods. 1, 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov je zrejmé, že poistné krytie zahŕňa jednak škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Citovaný právny predpis výslovne nevyklučuje náhradu nemajetkovej ujmy, keď v tejto súvislosti je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu pojmu škoda, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu, keď pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma aj nemajetková, spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

Keďže pojem škoda uvedený v čl. 1 bod 2 prvej smernice nie je presnejšie vymedzený, nič nenaznačuje, že ak sa niektoré druhy škody, akou je nemajetková ujma, majú nahradiť podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva, žeby sa mali vylúčiť z tohto pojmu (bod 58 rozsudku Súdneho dvora EÚ C-22/12). Keďže zodpovednosť poisteného, ktorá vyplýva z § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (bod 57 rozsudku Súdneho dvora EÚ C-22/12).

Ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Účastníkom tohto poistného vzťahu je žalovaný (poistovňa) v 2/ rade a z toho vyplýva dôvodnosť jej pasívnej legitímácie v prebiehajúcom konaní. Treba zdôrazniť, že unijné právo vzťahu ohľadne náhrady škody nereguluje. Harmonizácia sa týka až následného poistného krytia náhrady utrpenej nemajetkovej ujmy, ak ju vnútroštátne právo priznáva.

K primeranosti odvolací súd uvádza, že uplatnená výška náhrady škody (ujmy) nemôže ani zďaleka pokrývať skutočnú ujmu, ktorá vznikla žalobcom stratou ich syna a súrodenca, a preto aj výhrada v súvislosti s vedomosťou o požití návykovej látky žalovaného v 1. rade je zohľadnená už v rozhodnutí súdu prvého stupňa.

Odvolací súd k výške náhrady škody poukazuje na vec Vitalijs Drozdovs/Baltikums AAS Súdneho dvora, v ktorom sa spomína neprípustnosť administratívneho poistného limitu pod 1 milión Eur v jednom prípade (C-277/12 Vitalijs Drozdovs/Baltikums AAS).

Je ďalej potrebné zdôrazniť, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, vždy však s prihliadnutím na zákonné kritéria závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo. Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s obsahom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že skúmané zásahy vyvolávajú spravidla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú.

Zmyslom a cieľom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je pokryť z poistenia náhradu ujmy v najširšom význame slova. Riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je vysoké a nie je opodstatnené obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho na osoby, ktoré práve za účelom nepredvídateľných situácií sú povinne zmluvne poistené, vrátane vodičov (porov. NS SR 3Cdo 228/2012).

K odvolacím námietkam žalovaného je ďalej potrebné dodať, že smrť syna a brata žalobcov bola nepochybne nečakaná, tragická, žalobcami nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a nenávratne pretrhla doterajšie väzby, čím žalobcovia stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať svoj rodinný život vo vzťahu k nebohému. Žalobcovia v tejto súvislosti podrobne popísali charakter vzťahov existujúcich medzi nimi a pozostalým.

Za takejto situácie odvolací súd rozsudok vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania ako vecne správny postupom podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Vo vzťahu k námietke žalovaného v 1/ rade vo vzťahu k nepoužitiu § 150 O.s.p. vo vzťahu k náhrade trov konania odvolací súd uvádza, že uvádzané okolnosti sú zohľadnené pri určení výšky náhrady škody a s poukazom na znenie ust. § 142 ods. 3 O.s.p. nemajú tieto okolnosti žiaden relevantný význam v súvislosti s použitím ust. § 150 ods. 1 O.s.p. na rozhodovanie o náhrade trov konania.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p. a vychádzajúc zo zásady úspešnosti súd priznal úspešným žalobcom v 1/ až 3/ rade náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100% na účet ich právneho zástupcu JUDr. Michala Kováča, advokáta.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.